

se zákonu, neboť v § 375 c. ř. s. předepsáno, že výslech stran má se státi zpravidla před soudem rozhodovacím a že provádění tohoto důkazu před soudem dožádaným jest přípustné jen za podmínek tam blíže výtčených, a v § 377 c. ř. s. stanoveno, že, kdyby výsledek nepřisežného dotazování nedostačoval k přesvědčení soudu, může nařízen býti přisežný výslech té neb oné strany. Z toho plyne, že zákon zejména při tomto důkazu klade zvláštní důraz na to, by byla zachována zásada ústnosti a bezprostřednosti řízení, předpis tento jest rázu velicího a ani opomenutí výtky podle § 196 c. ř. s. nemůže shladiti porušení oněch zásad. Jestliže tedy žalovaná teprve po usnesení na přisežný výslech žalobce vedla ony další důkazy, by takto vyvrátila okolnost, o níž přisežný výslech měl býti proveden a by přisežný výslech ten odvrátila, nelze v tom spatřovati úmysl protahovati spor. Postup prvního soudu jest vadný nejen pokud jde o důkaz výslechem stran, nýbrž i v tom, že se první soudce spokojil i ve příčině dřívějších důkazů bezprostředně před procesním soudem provedených pouhým přečtením příslušného zápisu v jednacím protokolu, ač bylo již vzhledem k tomu, že předchozí soudce důkazy tyto podle svého bezprostředního názoru jinak hodnotil, s hlediska zásady bezprostřednosti řízení nutno, by si opakováním důkazů těch a po případě i jiných důkazů zjednal stejně spolehlivý základ pro správné jejich hodnocení. Žalovaná v odvolání proti tomuto postupu brojila, poukazujíc k tomu, že výsledky průvodního řízení, které ovšem prováděl jiný soudce, poukazyvaly jasně k tomu, že mělo býti uznáno na přisežný výslech žalované. Okolnost, kterou se žalovaná oněmi důkazními návrhy prokázati snažila, jest pro rozhodnutí závažná a souvisí i s další pro rozhodnutí závažnou okolností, zda žalovaná učinila následkem tvrzeného opětného manželského spojení se žalobcem úmluvu, že co do majetkových poměrů má zůstatí při dřívějším stavu, ve příčině kteréžto okolnosti byl rozsudek prvního soudu také již v odvolání napaden. Ježto tedy odvolací soud přes příslušné v odvolání uplatněné výtky prostě převzal skutkový stav prvním soudem na základě vadného řízení zjištěný a jej za základ svému rozhodnutí položil a rovněž pominul důkazní návrhy žalovanou o rozhodných okolnostech nabízené, jest i jeho řízení vadné a dovolací důvod podle § 503 čís. 2 c. ř. s. z této příčiny uplatněný opodstatněn. Z tohoto důvodu bylo vyhověti dovolání, zrušiti rozsudek odvolacího soudu i rozsudek soudu prvního, stížené uvedení vadami, a usnésti se, jak uvedeno, při čemž nutno podotknouti, že předpis § 377 c. ř. s., že přisežná výpověď může býti uložena o témž skutku toliko jediné ze stran, nemůže býti tomu na závadu, ježto, i když nemůže již dojíti k výslechu žalované jako strany, může nicméně nově zjednaný základ důkazní přispěti k jinakému hodnocení důkazů, zejména seznání žalobce jako strany.

#### Čís. 8801.

**Splátkové obchody (zákon ze dne 27. dubna 1896, čís. 70 ř. zák.).**

**Nepříslušnost podle § 6 zák. jest nezhojitelnou a zmatkem podle § 477 čís. 3 c. ř. s.**

**Ve smyslu § 6, poslední odstavec zák. stačí, že odvolací soud upozornil žalovaného, jenž byl zastoupen advokátem, na poslední odstavec § 6 zák., načež žalovaný prohlásil, že nepodává v tom smyslu prohlášení, a pustil se do dalšího jednání.**

(Rozh. ze dne 16. března 1929, R II 47/29.)

Žalující firma v P. na Moravě podala u okresního soudu v P. na Moravě proti žalovaným bydlícím v S. na Slovensku žalobu o zaplacení za stroje dodané žalovaným na splátky. Příslušnost okresního soudu v P. odůvodňovala žalobkyně úmluvou podle § 104 j. n. **P r o c e s n í s o u d** p r v é s t o l i c e uznal částečně podle žaloby. K odvolání žalobkyně **o d v o l a c í s o u d** zrušil napadený rozsudek i s předchozím řízením a přikázal žalobu okresnímu soudu v H. na Slovensku. **D ů v o d y:** Podle názoru odvolací stolice jde tu o splátkový obchod. Prodávatelka odevzdala prodaný stroj kupitelům na úvěr před zaplacením kupní ceny. Kupní cena má býti vyrovnána třemi splátkami. Není třeba, by jednotlivé splátky byly stejné nebo kvotami stanovenými poměrem k celkové kupní ceně (srovnej Gl. U. nová řada 3691 a 378). Podle § 6 zákona ze dne 27. dubna 1896, čís. 70 ř. zák., nelze při takových obchodech ujednati zvláštní příslušnost. K takovéto nepřislušnosti budiž přihlíženo z úřední moci. Žalovaná strana neprohlásila, že se vzdává práva uplatňovati tuto nepřislušnost (§ 6 splátk. zákona). Splátkový zákon platí také pro kupitele, kteří mají bydliště na Slovensku. Platí tedy tento zákon pro obvod celého území čsl. státu (Hora: Civil. soudní řád I. sv. II. vydání str. 193).

**N e j v y š š í s o u d** zrušil napadené usnesení a uložil odvolacímu soudu, by po případném dalším řízení znovu rozhodl.

**D ů v o d y:**

§ 6 zák. o obch. splátk. ze dne 27. dubna 1896, čís. 70 ř. zák. stanoví, že, má-li kupitel bydliště v oblasti platnosti tohoto zákona, nemá sudiště smlouvy pro žaloby proti němu ze splátkového obchodu podané průchodu, dobrovolné podrobení se kupitele jinému sudišti (jinému, než sudišti bydliště) jest nezávazné a jest k nepřislušnosti této přihlížeti z úřední povinnosti ještě i v období exekuce až do dražby. Tato nepřislušnost je tedy t. zv. nezhojitelná a zakládá zmatek § 477 čís. 3 c. ř. s. Otázkou však jest, zda dobrodiní této nepřislušnosti přísluší i žalovaným, kteří bydlí na Slovensku a tedy nikoli »v oblasti platnosti« splátkového zákona, jenž platí jen v zemích historických. Odvolací soud k této otázce přisvědčil, předem z důvodu mylného, maje za to, že splátkový zákon platí pro obvod celého území československého státu, kdežto ve skutečnosti platí jen pro země historické. Ovšem vedle tohoto mylného důvodu má ještě druhý, totiž ten, že výraz § 6 splátk. zák. »v oblasti platnosti tohoto zákona« jest nyní rozuměti a čísti tak, jakoby zněl »v tuzemsku«, kterýž důvod vyjádřil odvolací soud tím, že se odvolal

na spis Horův Čs. právo procesní I. str. 193, kde vysloveno je mínění, že místní omezení § 6 splátk. zákona bude nutno nyní rozšířiti na celé území čsl. státu. Žalující ve stížnosti dovolává se proti tomu rozhodnutí čís. 3417 sb. n. s., podle něhož jsou kupitelé na Slovensku bydlící z dobrodiní § 6 splátk. zák. vyloučení a smluvenému sudišti tedy podrobeni, s kterýmž rozhodnutím jest tedy odvolací soud v rozporu. Tento rozpor však netřeba řešiti, neboť, i kdyby řešení vypadlo pro názor odvolacího soudu (proti rozhodnutí čís. 3417), nemůže usnesení odvolacího soudu, jenž věc odkazuje před slovenský soud bydliště žalovaných, býti potvrzeno, protože žalovaní se moravskému soudu první stolice platně podrobili podle § 6 poslední odstavce splátk. zákona, jehož skutková povaha tu nyní jest splněna. Předpis ten totiž stanoví, že nepřislušnost soudu může býti odklizená tím, že žalovaný přes předchozí poučení se strany soudce (roz. o nepřislušnosti) se pustí do jednání. Nejdůležitější jest, že soudce musí dáti poučení; žalovaný musí věděti, na čem jest, že není povinen státi k tomuto soudu a teprv pak může platně prohlásiti, že se práva toho vzdává a k soudu tomu chce státi, což může učiniti i mlčky, tím, že se přes to do jednání pustí. Ale ovšem může to učiniti i výslovně, neboť výslovné prohlášení má vždy a všude tolik platnosti jako konkludentní. A rozumí se, že prohlášení žalovaného může se po řečeném poučení státi platně i ve stolici vyšší, tu tím spíše, že, když spor jest již projednán, vyžaduje toho také již sama procesní hospodárnost, by se nevedl ještě jednou jinde, a mimo to žalovaný již má obraz o sporu a může své naděje odhadnouti, kdežto, učinil-li prohlášení to v první stolici hned po zahájení sporu, byl to skok do tmy, takže spíše teprve ve vyšší stolici může se rozvážněji rozhodnouti, má-li nechat provedený spor prohlásiti za zmatečný (což má vliv na otázku útrat) a na to bez dalšího sporu nároky žalobcovy vypořádati. Tu pak má se věc v souzeném případě takto: Prvý soudce neuvědomil si, že by mohlo jíti o splátkový obchod a jednal, aniž by žalovaným poučení o předpisu § 6 splátk. zák. dal, a teprve odvolací soud při druhém odvolacím roku upozornil žalované, kteří zastoupeni byli advokátem a z nichž druhý byl přítomen i osobně, na § 6 splátk. zák., načež udali, že nepodávají v tom smyslu prohlášení. Jest tedy otázka, zda odvolací soud, když měl za to, že dobrodiní nepřislušnosti přísluší i žalovaným, ač bydlí na Slovensku, právem zrušil rozsudek a řízení co zmatečné. Zdálo by se, že ano, ale není tomu tak. Žalovaní sice nedali prohlášení, avšak pustili se přes poučení v další jednání, pokračovali v něm, jak protokol dokazuje, a naplnili tak skutkovou povahu posledního odstavce § 6 splátk. zák., jenž platí, jak doličeno, pro všechny stolice, zvláště pro vyšší. Ale, nehledíc k tomu, žalovaní ve stížnosti se proti zrušení ohražují, dovozující, ovšem mylně, že se odvolací soud neměl bez jejich námítky zabývatí otázkou nepřislušnosti a navrhuji, by bylo usnesení jeho zrušeno a věc mu vrácena k věcnému rozhodnutí. To je po obdržení soudcovským poučení výslovné prohlášení, že se příslušnosti dovolaného soudu podrobují, a mimo to je to i další pokračování v jednání.